

Investigation of the Effect of Urban Spaces on the Tendency Towards Drug Addiction of Citizens Living in District 3 of Isfahan

Mohsen Saghaei^{1*}, Mahmoudreza Shahsavarei²

1. Associate Professor of Geography, University of Payame Noor

2. Assistant Professor of Sociology, University of Payame Noor

Saghaei, M & Shahsavarei, M.R. (2022). [Investigation of the Effect of Urban Spaces on the Tendency Towards Drug Addiction of Citizens Living in District 3 of Isfahan]. *Geography and Development*, 19 (65), 153-170.

doi: <http://dx.doi.org/10.22111/J10.22111.2021.6543>

Received: 08/08/2020

Accepted: 01/05/2021

Keywords:

Urban spaces,
Tendency towards
drug-addiction,
Citizens,
Isfahan,
District 3.

ABSTRACT

The relationship between the city and crime is due to the fact that the characteristics of the city space can breed specific crimes. According to the urban structure (morphology), while examining the process of city formation, environmental factors related to crime and effective in crime prevention can be addressed and in addition to identifying crime areas in cities, the impact of the role of urban density, crime distribution and effective factors. It has been proven today that the most effective plans and actions are those that are in harmony with nature and the environment.

It seems that urban design and urban spaces are very significant in this social disorder. The quality of urban spaces, population diversity, population density, can affect individuals' psychological and social health. The design of urban spaces, the existence of worn-out and abandoned textures, etc. can exacerbate deviations in general and the tendency towards drug addiction in particular. To this end, the present study is to investigate the effect of urban spaces on the tendency towards drug addiction of citizens living in District 3 of Isfahan. The present study is applied, and the snowball sampling technique was used for selecting participants. A researcher-made questionnaire was developed for collecting data. Moreover, seven indices (worn-out texture, abandoned buildings, incompatible jobs, parks and green spaces, disturbing businesses, streets, passages and alleys, historical texture and cultural heritage) were selected for assessment of the effect of urban spaces on the tendency towards drug-addiction. Employing the regression and structural equation model (SEM), which is a combination of structural and factor analysis models, as well as AMOS and SPSS software, it has been determined that green spaces and parks as well as their design and positioning have the highest role in the tendency towards addiction among citizens. In the regression analysis, 0.219 of the variances of the variable of the tendency to the drugs due to this variable. Exhausted textures that is more in this area than other areas plays an important role in the tendency to drug abuse and is an important factor that explains 0.203 of the variance of dependent variable. The results of regression analysis show that the variables affecting the research totally have been able to explain 0.631 of the variance of the dependent variable. The municipality performance for designing and developing urban spaces and parks as well as renovation and reconstruction of worn-out textures can be determinative in reducing social disorders in general and the tendency towards drug addiction in particular.

Copyright©2022, Geography and Development. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-noncommercial 4.0 International License which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

Extended Abstract

1. Introduction

The rapid growth of the urban population causes many problems for human and cities. Social disorders and the increase in rate

of crimes are some of those problems. Studies indicate that urbanization and its problems have a strong relationship with social disorders. The quality of urban spaces, population diversity, population density, etc. can affect individuals' psychological and social health. A lot of sociological and legal theories have taken crimes as the result of the biological environments and spaces and started to investigate effects of the environment and urban spaces on deviant behaviors. The existence of insecure spaces with no certain identity and poor urban planning can results in hazards for citizens in their social problems one of which can be the tendency toward drug

*Corresponding Author:

Mohsen Saghaei

Address: Department of Geography

University of Payame Noor

Tel: +98 (9132676542)

E-mail: saghaei@isfpnu.ac.ir

addiction. Metropolises have a special situation in this regard. The present study is to study the City of Isfahan as one of the important metropolises in Iran. The results of different studies and statistics of the police show that District 3 as one of the total 15 districts in Isfahan has a high share of urban issues. Isfahan has 2280 hectares of urban worn-out texture whose 13.7% is in District 3.

Among issues that residents of this district are faced with is the gathering of addicts, tramps, and runaway women in Shahid Rajaei Park. All those issues have made the space of the district unfavorable. Improving those spaces and identifying their challenges can result in enhancement of quality of the environment and urban spaces and consequently favorable effects on citizens' attitudes.

2. Methods and Material

The present study is applied. The two field research and documentary research techniques were used for collecting data so that in the field research technique, a researcher-made questionnaire was developed. With regard to the population of the district, 300 copies of the questionnaire were distributed among of its citizens based on Cochran formula. The snowball sampling technique was used for selecting participants. SPSS software and regression model were employed for analyzing the collected data.

3. Results and Discussion

The obtained results indicated that participants consider the design and quality of the park and its green space as having the highest role in urban spaces. In addition, the index of worn-out texture has a significant role in individuals' tendency towards drug addiction, Urban spaces as independent variables have been able to affect the variable by 0.631. The coefficient of determination is 0.442, which indicates that the variables of urban spaces justify 0.442 of the variance of material orientation in citizens. The modified coefficient of determination is 0.409, which is better to refer to this case.

In the model of structural equations used to conduct the research, the tendency to materials was affected by the direct and indirect effects of the six variables of urban spaces. It has not been meaningful. The highest weight of regression in the structure model is related to the hidden variable of parks and urban green spaces with a weight of 0.41. And the lowest weight is related to the hidden variable of incompatible and annoying jobs with a weight of 0.11.

4. Conclusion

Identification and analysis of crime centers helps to understand the set of factors and spatial, temporal and social conditions that lead to their formation. The results show that in the city of Isfahan and in region 3, parks and urban spaces have the highest impact They use drugs. Regarding the improvement of spaces that cause such problems, and especially parks, various measures can be taken, such as the use of security forces and the closure of the park during peak hours, including the possibility of crime. The existence of the government gate park and its special location and the internal conditions of the park have created a safe situation for addicts, which plays a decisive role in their tendency to abuse drugs. Also, the existence of a lot of worn-out tissues in this area, as there is about 13.7% of the total worn-out tissues in this area, has had a great impact on the tendency of people to consume materials. Historic spaces in this area and lack of institutions The issue has become even more problematic, and if the heritage organization's oversight of historic sites increases, it could be somewhat fruitful.

Also, one of the good actions of Isfahan Municipality in recent years is the integration of technical and service jobs in special places. It seems that a better situation will be created if some incompatible jobs are collected from this area and transferred to other specific places.

Keywords: Urban spaces, Tendency towards drug-addiction, Citizens, Isfahan, District 3.

5. References

- Ahmadi, S, Nikdel, F, Heidari, A, Karami, E, (1393). A study of the Relationship between Social Control and Disorder Among Citizens of Dehdasht, Research Journal strategic Research on Social problems in IRAN, Vol 3, No 8, Tehran, 35-44. https://ssoss.ui.ac.ir/article_17110.html
- Statistical of Isfahan city (2016). Assistance of Research Planning and Technology press, Isfahan Municipality. www.isfahanold.ir/Index.aspx?lang=1&sub=36
- Behnaz, A, Afshar, D (2003). Designing and Behavior Patterns, The Proposed for Improvement of Urban parks, Ecology Journal, Vol 29, No 30, 43-60.
- Birou, Alain (1988). Dictionary of Social sciences , Translated by Bagher saroukhani, Tehran, Keyhan press <https://ketabnak.com/book/74695/>
- Pika, George (1987). prevention of Crimes and Urbanization, Translated by Aziz Toosi, Trial Journal, Vol 1, No 2 , Tehran 42-46. <http://www.hakamkar.blogfa.com/post/25>
- Danaie, N (2015). Relationship Between Addiction and Social security in Sociology , Quarterly Journal of Research on Addiction, Vol 9, No 36, Tehran, 31-48. <http://etiadpajohi.ir/article-1-778-fa.html>
- Ziari, K, Mahdi, A, Mahdian, M (1392). The Evaluation of Safety in Public Space of Cities, Geographical planning of space Quarterly Journal, Vol 3, No 7, 25-39. http://gps.gu.ac.ir/article_5382.htm
- Simmel, George (1993). The Metropolis and Mental Life , Translated by Yousef Abazari, Social sciences Letter, Vol 2, No 3, 53-66. https://jnoe.ut.ac.ir/article_15547.html
- Shakoie, Hossein (1993). Urban Social Geography, Tehran , Academic Center press <https://ketabgallery.com/kgp>
- Ghanbari, A, Shamaei, A, Shahimirza, M, Spatial Analysis of Urban Delinquency in 22 Regions of Tehran Megapolis, Strategic Research on Social Problems in Iran, Vol 2, No 6, 111-130. https://ssoss.ui.ac.ir/article_17097.html
- Sedigh Sarvestani, Rahmatollah (2010). Social Pathology, Sixth Ed, Tehran, Samt press <https://samta.samt.ac.ir/content/11419/>
- Abdollahzadeh, Mahsa (2010). Urban Open space, The Dynamic arena of The City, Collection of Articles Urban Landscape , Studies and Researches center on Islamic Council of Isfahan city, 169-179.
- Fathtabar, S, Asadollahi, A, Haji Azizi, Sh, Arabpour, A, Havasi, A (2015). A Study of Social and Cultural Characteristics of Drug Offenders in Ahwaz Municipal Areas Using Geographic Information system (GIS), Quarterly Journal of Research on Addiction, Vol.9, No 36, Tehran, 125-140 <http://etiadpajohi.ir/article-1-373-fa.html>.
- Ghasemi, Vahid (2010). Structural Equation Modeling in Social Researches using Amos Graphics, one <http://dlib.sbm.ac.ir/site/catalogue/100291>
- Harris PH, Mennis J, Obradovic Z, Izenman A, Grunwald H, Lockwood B, Jupin J , Chisholm L (2012). Investigation the simultaneous Effects of Individual program and Neighborhood Attributes on Juvenile Recidivism Using GIS and spatial Data Mining NCJ 237986, Rockville , MD, USA: National Institute of Justice / NCJRS.
- Kamyar, Gholam Reza (1998). Urban Planning Rights , Tehran, Majd press <https://www.majdpub.ir/Home/BDetails/3471>
- Keshavarz H, Nekouifard, O (2011). The Effects of Urban Spaces on Environmental and Behavioral Abnormalities of Citizens in Tehran, Iran – District 12, Journal of Health system Research, Vol 1, No 5, 564-570. <https://hsr.mui.ac.ir>
- Kalantari M, Safari I (2008). Application of New Technology in Policing Prevention of Crime Studies Journal, No 6, 29-56. http://www.cps.jrl.police.ir/article_13446.htm
- Kalantari M, Tavakkoli M (2007). Analysis of Crime Spots , Prevention of Crime Studies Journal, Vol 1386, No 2 , 75- 100. http://www.cps.jrl.police.ir/article_13417.html
- Keynia, Mahdi (1994). Fundamentals of Criminology, Vol 2 , Tehran University press <https://www.roshdpress.ir/product-5148>

- Mahmoudi, j, M gurchy Beigi, M (2009). Environmental design role in crime prevention, Law quarterly, Volume 39, No 2t .
- Mohammadi M, Shahivandi A, Izadi A (2013). Evaluation of Influencing Indicators of Urban Neighborhoods Desirability by Regression Equation (case study :Neighborhoods of Isfahan City), Space Planning Journal, Vol 3 , No 3 , 107-124.
https://sppl.ui.ac.ir/article_15963.html
- Marsousi N, Safari I, Hosseinzadeh R (2014). The Role of Environmental Design in Preventing Urban Crime(case study: The Central part of Isfahan City), Urban Ecology Journal, Vol 5, No 2, Payame noor University, Tehran ,111-124.
http://grup.journals.pnu.ac.ir/article_1260.html
- Mooney, linda A, David knox and Karolinae Schacht (1997). Understanding social problems, NewYork, West publishing Co.
- Altman I (2003). Environment and social behaviors: privacy,private space, realm &crown.Trans, Namazian A . Tehran: Shahid Beheshti University press
<https://www.goodreads.com/book/show/2811388>
- Abdullahi,M (2004). Crime prevention through urban land use planning (case study :robbery in Zanzan city) msc thesis geography and urban planning university of Zanzan.
<http://www.znu.ac.ir/humanities/library#>
- Walmsly, D, j (2004). Urban living longman scientific and technical new York .P 140.

تحلیلی بر تأثیر فضاهای شهری بر گرایش به اعتیاد در بین شهروندان

ساکن در منطقه ۳ شهر اصفهان

دکتر محسن سقایی^{۱*}، دکتر محمودرضا شاهسواری^۲

چکیده

ارتباط شهر و جرم از آن جهت است که ویژگی‌های فضای شهر می‌تواند پرورش‌دهنده جرائم خاص باشد. با توجه به ساختار شهری (مورفولوژی)، می‌توان ضمن بررسی فرایند شکل‌گیری شهر، به عوامل محیطی مرتبط و مؤثر بر پیشگیری از جرم پرداخته و علاوه بر مشخص کردن نواحی جرم‌زا در شهرها به تأثیر نقش تراکم شهرها، نحوه توزیع جرم و عوامل مؤثر بر آن‌ها توجه داشت. امروزه ثابت شده است که مؤثرترین طرح‌ها و اقدامات، آن‌هایی هستند که با طبیعت و محیط هماهنگی دارند. طراحی شهری و نقش فضاهای شهری در ایجاد مسائل و انحرافات اجتماعی بسیار مهم است. طراحی فضاهای شهری، وجود بافت‌های فرسوده و متروکه می‌تواند تشدیدکننده انحرافات اجتماعی به‌طور عام و گرایش به سوء مصرف مواد به‌طور خاص باشد. بدین‌منظور در این پژوهش به بررسی تأثیر فضاهای شهری بر گرایش به اعتیاد در بین شهروندان ساکن در منطقه ۳ اصفهان پرداخته شده است. تحقیق حاضر از نوع کاربردی است و از روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی استفاده شده است. در جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه استفاده شده است. شاخص‌های شش‌گانه (بافت فرسوده، ساختمان‌های متروکه، مشاغل ناسازگار و مزاحم شهری، پارک‌ها و فضای سبز، خیابان‌ها، معابر و کوچه‌ها، بافت تاریخی و میراث فرهنگی) در جهت سنجش تأثیر فضاهای شهری بر گرایش به اعتیاد لحاظ شده است. با کاربرد مدل رگرسیون و مدل معادله ساختاری که ترکیبی از مدل‌های ساختاری و عاملی است و نرم‌افزارهای *amos* و نسخه *Spss ۲۳* مشخص شد که شاخص وجود فضاهای سبز و پارک‌ها و چگونگی طراحی و موقعیت داخلی آن‌ها بالاترین نقش را در گرایش به اعتیاد در بین شهروندان دارد و در تحلیل رگرسیون $0/۲۱۹$ از تغییرات متغیر گرایش به مواد ناشی از متغیر فضاهای سبز و پارک‌ها بوده است. بافت‌های فرسوده شهری که در این منطقه نسبت به سایر مناطق بیشتر است، نقش مهمی در گرایش به سوء مصرف داشته و عامل مهمی به حساب می‌آید و به میزان $0/۲۰۳$ واریانس متغیر گرایش به اعتیاد را توجیه می‌کند. نتایج تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد متغیرهای تأثیرگذار بر پژوهش، جمعاً به میزان $0/۶۳۱$ توانسته واریانس متغیر وابسته را توجیه کنند. همچنین عملکرد شهرداری در طراحی فضای سبز و پارک‌ها و نوسازی و بهسازی بافت فرسوده می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در کاهش انحرافات اجتماعی به‌طور عام و گرایش به سوء مصرف مواد به‌طور خاص داشته باشد.

جغرافیا و توسعه، شماره ۶۵، زمستان ۱۴۰۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۵/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۱۱

صفحات: ۱۷۰-۱۵۳

واژه‌های کلیدی:

فضاهای شهری، گرایش به اعتیاد، شهروندان، منطقه ۳ اصفهان.

مقدمه

بسیاری از تئوری‌های جامعه‌شناختی و حقوقی، جرم را زائیده محیط و فضاهای زیستی می‌دانند و به تأثیرات محیط و فضاهای شهری بر رفتار انحرافی پرداخته‌اند (کشاورز و نکویی‌فرد، ۱۳۹۰: ۵۶۵). از این منظر وجود فضاهای بی‌هویت و ناامن همراه با ضعیف‌بودن برنامه‌ریزی شهری می‌تواند مخاطراتی را برای شهروندان در عرصه مسائل اجتماعی ایجاد کند که یکی از آن‌ها گرایش به مواد و اعتیاد است. در غالب شهرهای جهان، جرائم معمولاً تهدیدی جدی برای حیات و تمامیت انسان‌ها است. وقوع بیش از حد این جرائم در محیط‌های شهری، نه تنها با اصول مسلم نظام اجتماعی تعارض دارد، بلکه همراه خود ضایعات سنگین، سختی‌ها و رنج

در گذر جوامع سنتی به مدرن، تغییرات زیادی در بستر اجتماعی و فرهنگی جامعه صورت می‌گیرد که یکی از آن‌ها شهرنشینی فزاینده است. رشد شتابان جمعیت شهرنشین، مشکلات فراوانی را برای انسان‌ها و شهرها در پی دارد که ناهنجاری‌های اجتماعی و افزایش جرم و بزهکاری از این موارد است. تحقیقات و مطالعات متعدد نشان می‌دهد که بین تراکم جمعیت و بالا رفتن انحرافات اجتماعی همبستگی و رابطه‌ای قوی برقرار است (هال، ۱۳۸۴: ۳۷). در شهر چگونگی فضاهای شهری، تنوع جمعیتی، تراکم جمعیت و... می‌تواند اثراتی بر سلامت روانی و اجتماعی افراد بگذارد.

حسابگرانه برخورد می‌کند (زیمیل، ۱۳۷۲: ۵۵). فضاهای شهری مناسب می‌تواند نوعی ارتباط معنایی مثبت در افراد ایجاد کند و بالعکس فضاهای شهری نامناسب چون بافت‌های فرسوده ایجاد ناسازگاری و ناهنجاری می‌کند (زیمیل، ۱۳۷۲: ۵۵). ساختار کالبدی شهرها در بروز جرائم تأثیر بسزایی دارد و تغییر در مشخصه‌های مکانی منجر به شکل‌گیری الگوهای زمانی و مکانی خاص بزهکاری می‌شود (6: Abdullahi, 2004). در تحقیقات ثابت شده است که مجرمان در ارتکاب جرائم اغلب دست به انتخاب‌های منطقی می‌زنند و به‌دنبال ساده‌ترین، کم‌خطرترین و مناسب‌ترین فرصت‌ها و شرایط مکانی و زمانی برای ارتکاب جرم هستند (کلانتری و توکلی، ۱۳۸۶: ۳۵). بدین لحاظ وجود بافت‌های فرسوده شهری و مکان‌های آرام و به دور از جمعیت که اصولاً فاقد هویت شهری است، می‌تواند زمینه‌ساز بروز مسائل و انحرافات متعدد، از جمله اعتیاد و سوء مصرف مواد شود. مواد به هر چیزی جز غذا گفته می‌شود که وقتی مصرف و وارد جریان خون شود، ساختار یا ارگانیسم زنده را تغییر دهد (صدیق‌سروستانی، ۱۳۸۹: ۱۷۸).

جامعه‌شناسان واژه «مواد» را دربارهٔ موادی شیمیایی به‌کار می‌برند که تأثیر مستقیم بر کارکرد جسمی، روانی و فکری مصرف‌کننده دارد، قابلیت سوء مصرف دارد و پیامدهای نامطلوب برای فرد و جامعه دارد (64: Mooney et al, 1997). از میان جرائم شهری، عرصهٔ خرید و فروش، حمل و نگهداری و سوء مصرف مواد مخدر از مهم‌ترین و پیچیده‌ترین معضلات اکثر شهرهای کشور محسوب می‌شود. اعتیاد و گرایش به مواد و سوء مصرف آن جدا از تأثیراتی که بر روی مسائل بهداشتی و اجتماعی جوامع می‌گذارد، باعث ایجاد شبکه‌های جرائم سازمان‌یافته می‌شود که ارتکاب بسیاری از جرائم در سطح شهر را سازماندهی

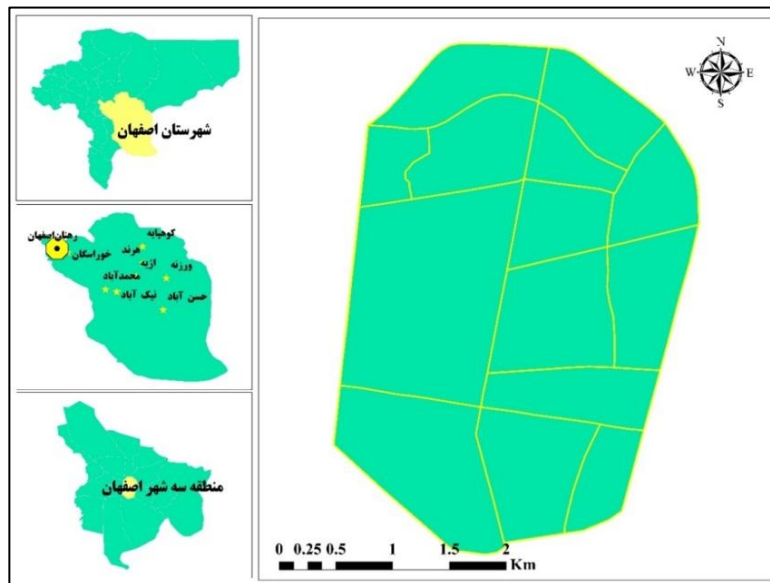
انسان‌ها را نیز به ارمغان می‌آورد (مرصوسی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۱۲). شناسایی عوامل محیطی و مکانی بروز جرم و سعی در از بین بردن آن‌ها، به‌عنوان مهم‌ترین راهکار پیشگیری از وقوع ناهنجاری است. برخی از فضاهای شهری به‌علت وضعیت نامناسب فضای فرهنگی، کالبدی و اجتماعی مستعد بروز برخی ناهنجاری‌های خاص می‌شوند (فتح‌تبار فیروز جانی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۲۶). باید خاطر نشان کرد که عناصر مادی و کالبدی فضای شهری بیانگر نمادها و معنای خاص است که از طریق آن شهروندان با اطراف خود ارتباط برقرار می‌کنند (غراب، ۱۳۸۰: ۸۵). وجود فضاهایی با نمادهایی که از نظر روانی احساس منفی در افراد ایجاد کند، می‌تواند خود زمینه‌ساز مشکلات اجتماعی عدیده‌ای شود؛ از این رو ساختار کالبدی شهرها در بروز جرائم تأثیر بسزایی دارد. نقش برنامه‌ریزان شهری در ایجا از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. برنامه‌ریزی شهری به‌عنوان علم ساماندهی شهر می‌تواند نقش مهمی در تغییر شرایط فیزیکی و مکانی آن در جهت کاهش جرائم ایفا کند و برنامه‌ریزان شهری می‌توانند با شناخت ویژگی‌ها و تسهیلات مکانی جرم در شهرها و با اعمال تغییرات در این محیط، نرخ جرائم را در شهرها به حداقل برسانند و برای تحقق این امر باید از تجارب شهرسازان و معماران در این زمینه بهره‌گیرند و ساختار نظام کنترلی را طوری طراحی یا تغییر دهند تا به هدف پیشگیری از جرم و کاهش میزان ارتکاب و تکرار آن‌ها دست یافت (مرصوسی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۱۲). این تحقیق به‌دنبال بررسی تأثیر فضاهای شهری بر گرایش به اعتیاد در بین شهروندان ساکن در منطقهٔ ۳ شهر اصفهان است. کلان شهرها همواره جایگاه اقتصاد پولی بوده‌اند و در آنجا تکثر و تمرکز مبادلهٔ اقتصادی اهمیت و اعتبار داشته و انسان کلان‌شهر با دیگران

می‌کند و به‌مرور قاچاق مواد فقط بخشی از فعالیت این افراد به حساب می‌آید و بعضاً به‌عنوان عناصر پنهان اما فعال، نقش مخربی در ساختار اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه شهری ایفا می‌کنند (فتح‌تبار فیروزجانی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۲۷)؛ از این جهت مناطقی که دارای نرخ بالای اعتیاد به مواد مخدر و باندهای قاچاق هستند، معضلات و انحرافات اجتماعی دیگر نیز در آن‌ها بالا بوده و عموماً مناطق ناامن از نظر اجتماعی و فرهنگی به حساب می‌آیند. در این میان کلان‌شهرها موقعیت خاص دارند و شهر اصفهان یکی از شهرهای مهم و مورد توجه است. نتایج مطالعات متعدد و آمارهای نیروی انتظامی در منطقه ۳ مشخص می‌کند تعداد ۳۵ فقره کیف‌قاپی از خانم‌ها، ۱۱۰ مورد سرقت منزل، ۳۵ مورد سرقت اتومبیل، ۶۲ مورد جیب‌بری، ۳۱۸ مورد مزاحمت به نوامیس و ۹۶ مورد مزاحمت منجر به حضور پلیس در سال ۱۳۹۵ در منطقه ۳ اصفهان رخ داده است (تحقیق مؤلف). همچنین ۳۱۳/۶ هکتار بافت فرسوده (۰/۱۳/۷ کل بافت فرسوده اصفهان) شهر اصفهان در این منطقه وجود دارد (درگاه الکترونیکی شهرداری اصفهان، آمارنامه منطقه ۳ www.isfhsan.ir). با توجه به اینکه محیط شهری و فضای‌های آن می‌تواند زمینه‌ساز وقوع جرائم مختلف به‌طور عام و مصرف و گرایش به مواد مخدر به‌طور خاص شود، در این پژوهش سعی می‌شود تا به تأثیر فضاهای شهری بر گرایش به مصرف مواد در بین شهروندان منطقه ۳ پرداخته و راه‌کارهایی در جهت کاهش این انحراف ارائه شود. سوءمصرف به‌عنوان یک مسئله اجتماعی، هنگامی مطرح شد که پدیده‌های اجتماعی نظیر شهرنشینی و صنعتی‌شدن به وقوع پیوست. مسئله تخلفات مرتبط با مواد، یکی از

پیچیده‌ترین چالش‌هایی است که در حال حاضر جامعه ایران از آن رنج می‌برد (دانیی، ۱۳۹۴: ۳۳). گرایش به مواد یکی از معضلاتی است که گریبان‌گیر اکثر کلان‌شهرهای کشور است. از جمله مسائلی که ساکنان منطقه با آن مواجه هستند، تجمع معتادان و ولگردها و خانم‌های فراری در پارک این منطقه، تعدد ساختمان‌های فرسوده و... است که مجموعه این مسائل فضای منطقه را به شکل نامطلوبی درآورده است. بهبود این فضاها و شناخت تنگناهای آن‌ها می‌تواند موجب ارتقای کیفیت محیط و فضای شهری شود. از طرف دیگر به علت وجود بافت تاریخی و گردشگری در این منطقه، توجه به مسائل اجتماعی و نقش فضاهای شهری در این مسائل و به‌طور خاص گرایش به مواد و ترمیم این فضاها ضرورت پژوهش را مشخص می‌کند. در این پژوهش تلاش خواهیم کرد تأثیر و نقش این فضاهای شهری بر گرایش به اعتیاد بین شهروندان را تبیین کنیم.

قلمرو پژوهش

شهر اصفهان سومین کلان‌شهر کشور با ۴۸۲ کیلومتر مربع مساحت در ۵۱ درجه و ۵۰ دقیقه طول شرقی و ۳۲ درجه و ۳۲ دقیقه عرض شرقی قرار گرفته است. شهر اصفهان نیم درصد از مساحت کل استان اصفهان را دربر گرفته و حدود ۳۸ درصد از جمعیت استان در این شهر ساکن هستند (آمارنامه شهر اصفهان، ۱۳۹۵: ۱۷). منطقه ۳ اصفهان با مساحت ۱۱۰۰ هکتار مربع، به ۵ ناحیه و ۱۹ محله تقسیم شده است. طبق آخرین برآوردهای جمعیتی، حدود ۱۱۱۸۱۶ نفر جمعیت در این منطقه ساکن هستند (آمارنامه شهر اصفهان، ۱۳۹۵: ۲۱) (شکل ۱).

شکل ۱: موقعیت جغرافیایی منطقه ۳ اصفهان در بین مناطق ۱۵ گانه
مأخذ: شهرداری اصفهان

پیشینه تحقیق

مطالعه رابطه بین بزهکاری و مکان در مکتب اکولوژی اجتماعی مطرح شد. از دهه ۱۹۶۰ در مکتب شیکاگو علاقه وافری به نقش محیط در بزهکاری و پیشگیری از جرم شکل گرفت. اصطلاح کانون‌های جرم خیز نخستین بار توسط شرم، کارتین و برگر در سال ۱۹۶۹ و برای تحلیل مکانی بزهکاری مورد استفاده قرار گرفت. این واژه بیانگر یک مکان یا محدوده جغرافیایی است که میزان بزهکاری در آن بسیار بالا است. حدود این مکان می‌تواند بخشی از یک شهر، محله، چند خیابان مجاور و حتی یک خانه یا مجتمع باشد (فتح‌تبار فیروز جانی و همکاران، ۱۳۹: ۱۲۷). مرکز کاهش بزهکاری انگلستان، کانون‌های جرم خیز را به این شرح توضیح داده است که یک ناحیه جغرافیایی که در آن وقوع بزه از حد متوسط بالاتر است یا ناحیه‌ای که وقوع بزهکاری در آن نسبت به توزیع جرم در کل ناحیه متمرکزتر است (کلانتری و توکلی، ۱۳۸۶: ۱۹۳). روان‌شناسان محیطی بیان کرده‌اند که افراد و منش‌هایی که دارند به‌طور

مشخص نتیجه تقابل بین محیط و فرد است (Altman, 2003: 25-110). بررسی روابط میان شهرنشینی و بزهکاری در اواسط سده نوزدهم مورد توجه قرار گرفت و دانشمندانی نظیر دورکیم، زیمل و وبر به بررسی تأثیرات اجتماعی و روان‌شناختی شهرنشینی پرداختند (کامپار، ۱۳۷۹: ۳۹). مطالعاتی که توسط دانشمندان مختلف انجام شده است، نشان می‌دهد پراکندگی جرائم در مقیاس‌های مختلف مکانی بی‌ارتباط با شرایط و عوامل جغرافیایی و محیطی نیست. در مورد موقعیت جغرافیایی شهرها و ارتکاب جرائم، مطالعات نشان می‌دهد شهرهایی که در مسیرهای مهم ارتباطی قرار دارند و دارای بیشترین عبور و مرور هستند، می‌توانند زمینه جرائم مختلف را ایجاد کنند. میزان جرائم در داخل شهرها نیز تنوع دارد. پیشگامان مکتب اکولوژی شهری شیکاگو نیز مسائل اجتماعی از جمله میزان جرائم را در تفاوت‌ها و خصیصه‌های مکانی جست‌وجو می‌کردند (شکوئی، ۱۳۷۲: ۱۵). تحلیل فضایی جرم در شهرها به شناسایی الگوهای رفتار مجرمانه و درنهایت به تغییر

مطالعه رابطه ناهنجاری‌ها با فضا و زمان را در محدوده شهرها فراهم می‌کند (شماعی و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۱۲). از پیشگامان نظریه‌پردازی پیرامون رابطه جرائم شهری با محیط جغرافیایی می‌توان از محققانی همچون مایکل‌گری و آدولف کتله نام برد که در قرن نوزدهم در تحقیقات خود مشخص کردند که جرائم در شهرها ارتباط تنگاتنگی با فضای جغرافیایی آن‌ها دارد. آن‌ها معتقد بودند که جرم به‌عنوان یک پدیده اجتماعی تابع دو متغیر مکان و زمان است (کی‌نیا، ۱۳۷۳: ۴۶۸). تحقیقات نشان می‌دهد که مرکز و فضاهای عمومی و شهری در برابر انحرافات آسیب‌پذیر بوده و مؤلفه‌های مشخصه جرم در آن‌ها عبارت‌اند از عناصری در مراکز شهری نظیر مغازه‌ها، سالن‌های تئاتر، رستوران‌ها، پارک‌ها، ایستگاه‌های حمل‌ونقل و... (زیاری و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۷). پارک‌های شهری به‌عنوان یکی از مهم‌ترین فضاهای شهری با توجه به نقش انکارناپذیری که در ارتباطات جمعی، جنبه‌های مدنی، فرهنگی و کالبدی زندگی شهری دارند، نقش بی‌نظیری در تقابل و ساخت سرمایه‌های اجتماعی ایفا می‌کنند

مسئله میزان جرم و انحراف در شهرها از دیدگاه‌های مختلفی بررسی شده است. دو دسته نظریه در این زمینه وجود دارد. نظریه‌هایی که به بیان رابطه میان کیفیت محیط کالبدی و فیزیکی شهرها و میزان انحراف توجه دارد؛ دسته دوم نظریه‌هایی را دربرمی‌گیرد که به رابطه میان افزایش جمعیت و انحراف توجه دارند. نظریه CPTED یا نظریه پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیط دقیقاً به بررسی فرم و کالبد شهری و ارتباط آن با انحرافات شهری می‌پردازد. بدین ترتیب برخی از ویژگی‌های کالبدی و فضایی شهر باعث بروز انحراف می‌شود. برخی از مکان‌ها نظیر بافت‌های فرسوده شهری و پارک‌ها با شرایط خاص و... شرایطی را برای وقوع انحراف و به‌ویژه گرایش به مصرف مواد ایجاد می‌کنند. این فضاها و مکان‌ها در شهرها، مکان‌ها و

این شرایط و خلق فضاهای مقاوم در برابر جرم کمک می‌کند (Harris et al, 2012: 24) نقاط گردشگری و تفریحی درون شهرها نسبت به نقاط آرام جرم‌زایی بیشتری دارند. مناطق درونی شهرها که شرایط محیطی مطلوبی ندارند، به‌عنوان مکان‌هایی با بیشترین میزان جرم و بزهکاری شناخته شده‌اند. از ویژگی‌های این مناطق می‌توان به سطح پایین درآمد مردم، خانه‌های مخروبه، بافت‌های فرسوده شهری، بیکاری زیاد، مصرف مواد، مسکن زیر استاندارد و شلوغ و تراکم بالای جمعیت اشاره کرد (Walmsly D.j, 1998: 141).

در آثار افرادی چون الیزابت وود، اسپملو آنجل و اسکارنیومن اهمیت طراحی شهری و تأثیر آن بر رفتار و جرم به‌وضوح مشاهده می‌شود و در آثار آن‌ها نوعی انتقاد به‌وضع موجود وجود دارد پورجعفری و همکاران (۱۳۸۷) با روش تحلیلی اسنادی به بررسی ارتقای امنیت محیطی و کاهش جرائم شهری پرداخته‌اند و به این نتیجه رسیده‌اند که از طریق طراحی محیطی و توجه به تقویت قلمروهای طبیعی، کنترل دسترسی، نظارت طبیعی و... می‌توان میزان پتانسیل‌های جرم‌خیزی مناطق را کاهش داد (مرصوسی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۱۲). احمدی و همکاران در پژوهشی در سال ۱۳۹۳ با عنوان رابطه بین کنترل اجتماعی و بی‌نظمی در شهر نتیجه گرفته‌اند که بین کنترل امنیتی و نظم رابطه‌ای قوی وجود ندارد. اگر مکان‌های غیررسمی ساماندهی فضای شهری صورت گیرد، نظم شهر برقرار می‌شود (احمدی و همکاران، ۱۳۹۳: ۳۵).

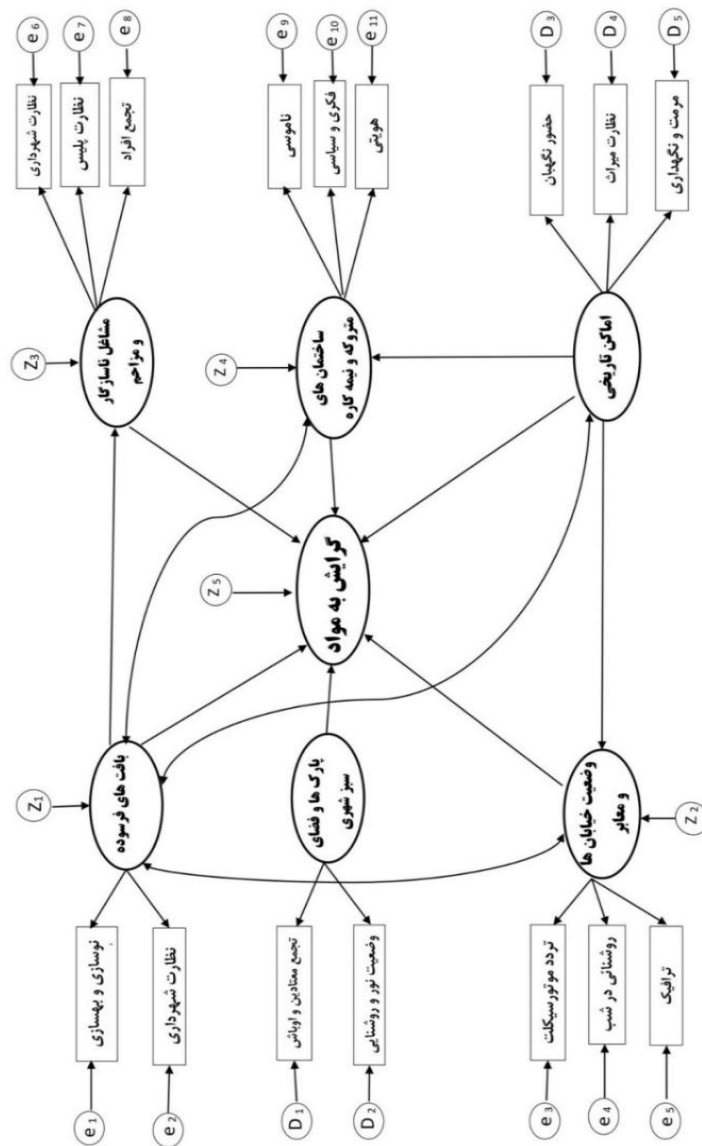
امروزه جغرافیدانان توجه ویژه‌ای به جرائم شهری و مکانیسم‌های مؤثر بر آن داشته‌اند. آنچه در بررسی جغرافیای جرائم شهری اهمیت دارد، رابطه فضا و محیط شهری با رفتارهای اجتماعی از نوع منفی و ناهنجار آن است. درواقع این موضوع که طی چند دهه اخیر به مطالعات جغرافیای شهری افزوده است، چارچوب عملی برای تحلیل فضایی و مکانی جرم و

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی است. از دو روش مطالعات میدانی و اسنادی برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شده است. درجهت جمع‌آوری اطلاعات از روش مطالعات میدانی، پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته تنظیم و با توجه به تعداد جمعیت منطقه که حدود ۱۲۰۰۰۰ نفر در برآورد جمعیتی سال ۱۳۹۷ بوده است (آمارنامه شهر اصفهان، ۱۳۹۷: ۲۱) ۳۰۰ پرسشنامه براساس فرمول کوکران بین شهروندان منطقه ۳ توزیع شد. مقدار p و q محاسبه شده به ترتیب $۰/۳$ و $۰/۷$ است. سطح $۰/۹۵$ اطمینان با سطح خطای استاندارد $۰/۰۵$ در فرمول لحاظ شده است. نمونه‌گیری مورد استفاده در این پژوهش از روش گلوله‌برفی یا زنجیره‌ای است (در مطالعات انحرافات اجتماعی و خاص مصرف مواد در ایران این روش کارایی بالایی دارد). مصرف مواد یک هنجارشکنی در جامعه ایرانی قلمداد می‌شود؛ بنابراین پاسخگویان به‌صورت آشکار وارد فرایند پاسخگویی نمی‌شوند. در این شیوه نمونه‌گیری تیپ افراد، زمان مصاحبه و مکان مصاحبه و توزیع پرسشنامه حائز اهمیت است که با توجه به فنون دقیق علمی مربوط به این شیوه نمونه‌گیری صورت گرفته است. داده‌های مورد نیاز براساس مصاحبه و با استفاده از پرسشنامه محقق‌ساخته جمع‌آوری شده است و با استفاده از مدل‌های رگرسیون، تحلیل مسیر، تحلیل عاملی و معادله ساختاری و با کاربرد نرم‌افزارهای Spss 23 و Amos مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند. در مدل ساختاری، محقق به دنبال آن است که مجموعه‌ای از متغیرهای پنهان را با مجموعه‌ای از معرف‌ها اندازه‌گیری کرده و از طرف دیگر روابط ساختاری بین متغیرهای پنهان را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد (قاسمی، ۱۳۸۹: ۲۲۱). پایایی سؤالات پرسشنامه براساس آلفای کرونباخ محاسبه شده است.

فضاهای جرم‌خیز نامیده می‌شوند (صالحی، ۱۳۸۷: ۱۲). استراتژی CPTED در ارتباط با طراحی فضاهای شهری درجهت کاهش جرم، شامل مواردی از قبیل قلمرو، نظارت طبیعی، روشنایی منظرسازی و... است. مثلاً روشنایی محیط دو ویژگی را به همراه دارد؛ نخست اینکه به کسانی که ناظر یک وضعیت هستند کمک می‌کند که واضح‌تر ببینند و دیده شوند، دوم اینکه مردم را تشویق به حضور بیشتر در محیط می‌کند؛ زیرا رؤیت‌پذیری بیشتر موجب احساس امنیت بیشتر در محیط می‌شود (Mahmoudi & Gorchy, 2009: 309). دانشمندان جرم‌شناسی تردید ندارند که شهرنشینی اثری مثبت بر روی توسعه بزهکاری دارد و از مدت‌ها قبل عوامل گوناگونی که می‌توانند مناطق شهری را جرم‌زا کنند، به‌طور برجسته نشان داده شده‌اند (پیکا، ۱۳۷۶: ۴۲).

درک مفهوم فضای شهر از دیدگاه کامیلوسیتته، گدس، مامفورد که از طرفداران آمایش انسان در شهر هستند، متکی بر این استنباط است که فضای شهری جزئی از ساخت شهری است که از کلیت هماهنگ و پیوسته برخوردار بوده و از حیث فیزیکی دارای بدنه محصورکننده است. این فضا باید واجد نظم و زیبایی بوده و برای فعالیت شهر سازمان پیدا کند. از سوی دیگر فضای شهر بخشی از ارگانیکم زنده شهر است که با شرایط اجتماعی، اقتصادی و فنی در حال تغییر، مرتبط است. محیطی اجتماعی داشته و دارنده مجموعه‌ای از روابط بین مردم است که گرد هم می‌آیند و اشکال مختلف انسجام اجتماعی را در فضا متبلور می‌سازند؛ بنابراین فضای شهری عنصری اساسی در ساخت شهر است که با قلب و کانون راهبردهای اجتماعی مربوط می‌شود (عبدالله‌زاده، ۱۳۸۹: ۱۶۹).

شکل ۲: مدل نظری پژوهش

تهیه و ترسیم: نگارندگان، ۱۳۹۷

جدول ۱: پایایی متغیرهای پژوهش

ردیف	متغیر	تعداد گویه	آلفای کرونباخ
۱	گرایش به مواد	۲۰	۰/۷۸۱
۲	فضاهای شهری	۱۶	۰/۸۱۲

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۷

جدول ۲: میانگین نمره شاخص‌ها براساس طیف لیکرت

میانگین نمره	شاخص
۴/۱	بافت‌های فرسوده
۳/۸	ساختمان‌های متروکه و نیمه‌کاره
۳/۶	مشاغل ناسازگار و مزاحم شهری
۴/۳	پارک‌ها و فضاهای سبز شهری
۳/۹	وضعیت خیابان‌ها، معابر و کوچه‌ها
۳/۸	بافت تاریخی و میراث فرهنگی

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۷

شاخص مشاغل ناسازگار، مشاغل مزاحم و بافت‌های تاریخی و میراث فرهنگی به ترتیب کمترین نقش را در گرایش به مصرف مواد داشته‌اند. در مدل رگرسیون داده‌ها باید در سطح مقیاس فاصله‌ای و نسبی باشد. متغیرهای وارد شده در این مدل عبارت‌اند از: بافت‌های فرسوده، ساختمان‌های متروکه و نیمه‌کاره، مشاغل ناسازگار و مزاحم، پارک‌ها و فضاهای سبز، وضعیت خیابان‌ها، معابر و کوچه‌ها و بافت تاریخی و فرهنگی.

در صورتی که آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷ باشد، نشان‌دهنده این است که سؤالات با یکدیگر هماهنگی درونی بالایی داشته و خوب طراحی شده‌اند. میزان آلفا در هر دو مورد بالای ۰/۷ به دست آمده است. در خصوص روایی سؤالات از روش اعتبار صوری استفاده شده و با همفکری همکاران جامعه‌شناس و برنامه‌ریزی شهری به اجماع نظر در مورد سؤالات رسیده‌ایم.

یافته‌های پژوهش

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، اطلاعات به دست آمده از پرسشنامه با استفاده از نرم‌افزار Spss 23 و مدل رگرسیون نتایج زیر به دست آمده است: پرسشنامه دارای ۶ شاخص مؤثر بر گرایش به مواد بوده است که هر شاخص توسط مؤلفه‌هایی برآورد شده و بر مبنای طیف لیکرت تنظیم شده است. میانگین نمره هریک از شاخص‌ها در گرایش به مصرف مواد از نظر ساکنان منطقه ۳ در جدول ۲ ارائه شده است. نتایج جدول ۲ مشخص می‌کند که پاسخگویان بیشترین نقش را به شاخص پارک‌ها و فضای سبز شهری داده‌اند. سپس شاخص بافت‌های فرسوده بالاترین تأثیر را در گرایش به سوء مصرف مواد داشته است.

جدول ۳: ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

وابسته مستقل	گرایش به مواد		مشاغل ناسازگار و مزاحم		بافت‌های فرسوده		وضعیت خیابان‌ها و معابر		ساختمان‌های متروکه و نیمه‌کاره	
	معناداری	پیرسون	معناداری	پیرسون	معناداری	پیرسون	معناداری	پیرسون	معناداری	پیرسون
بافت فرسوده	۰/۰۰۱	۰/۴۰۸	۰/۰۰۸	۰/۱۴۸	-	-	۰/۱۵۷	-۰/۰۷	۰/۰۰۱	۰/۳۴۱
اماکن تاریخی و میراث فرهنگی	۰/۰۰۱	۰/۴۲۵	۰/۱۱	-۰/۰۸	۰/۰۰۱	۰/۱۶۶	۰/۵۵	۰/۰۳	۰/۰۰۱	۰/۳۶
پارک‌ها، فضای سبز	۰/۰۰۱	۰/۴۷۵	-	-	-	-	-	-	-	-
مشاغل ناسازگار و مزاحم	۰/۰۰۱	۰/۱۸۹	-	-	-	-	-	-	-	-
وضعیت خیابان‌ها و معابر	۰/۰۰۱	۰/۲۳۰	-	-	-	-	-	-	-	-
ساختمان‌های متروکه	۰/۰۰۱	۰/۴۵۱	-	-	-	-	-	-	-	-

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۷

جدول ۴: ضریب رگرسیون میزان گرایش به مواد با توجه به متغیرهای مستقل از طریق روش ورودی

متغیرهای مستقل	مدل رگرسیون	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده
پارک‌ها و فضای سبز، مشاغل ناسازگار اماکن تاریخی، وضعیت خیابان‌ها و معابر، بافت فرسوده، ساختمان‌های متروکه	۰/۶۳۱	۰/۴۴۲	۰/۴۰۹

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۷

شهروندان را توجیه می‌کنند. ضریب تعیین تعدیل شده ۰/۴۰۹ است که بهتر است به این مورد استناد شود.

متغیرهای مستقل تحقیق جمعاً به میزان ۰/۶۳۱ بر متغیر وابسته (گرایش به مواد) اثرگذار بوده‌اند. ضریب تعیین ۰/۴۴۲ است که مشخص می‌کند متغیرهای فضاهای شهری ۰/۴۴۲ از واریانس گرایش به مواد در

جدول ۵: ضرایب رگرسیونی (بتا) میزان گرایش به مواد روی متغیرهای مستقل

متغیرهای مستقل	ضریب رگرسیون (بتا)	سطح معناداری
بافت فرسوده	۰/۲۰۳	۰/۰۰۱
اماکن تاریخی	۰/۱۷۱	۰/۰۲۷
پارک‌ها و فضای سبز	۰/۲۱۹	۰/۰۰۱
مشاغل ناسازگار و مزاحم	۰/۱۱۵	۰/۰۶۹
وضعیت خیابان‌ها و معابر	۰/۱۸۵	۰/۰۱۹
ساختمان‌های متروکه و نیمه‌کاره	۰/۱۷۳	۰/۰۲۳

مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۷

وضعیت معابر، پارک‌ها و فضای سبز، مشاغل ناسازگار و اماکن تاریخی قرار گرفته است. در این شکل مجموعه برآوردهای استاندارد برای وزن‌های رگرسیونی شامل بارهای عاملی و ضرایب تأثیر مستقیم و غیرمستقیم مدل ساختاری مشاهده می‌شود. اثرات مستقیم ۵ متغیر پنهان ساختمان‌های متروکه و نیمه‌کاره، بافت‌های فرسوده، وضعیت خیابان‌ها و معابر و اماکن تاریخی معنادار بوده است و اثر متغیر پنهان مشاغل ناسازگار و مزاحم بر گرایش به مواد شهروندان معنادار نبوده است. بیشترین وزن رگرسیونی در مدل ساختار مربوط به متغیر پنهان پارک‌ها و فضاهای سبز شهری با وزن ۰/۴۱ است. کمترین وزن مربوط به متغیر پنهان مشاغل ناسازگار و مزاحم با وزن ۰/۱۱ است. اثرات مستقیم و غیرمستقیم که معنادار نبوده با خط‌چین نمایش داده شده است.

نتایج جدول ۵ مشخص می‌کند متغیر مشاغل ناسازگار و مزاحم نتوانسته است تأثیر معناداری داشته باشد. همچنین متغیر پارک‌ها و فضاهای سبز شهری بالاترین وزن رگرسیونی را داشته است، به وجهی که هر واحد تغییر در نمره متغیر پارک‌ها و فضاهای سبز شهری ۰/۲۱۹ واحد تغییر در گرایش به مواد ایجاد کرده است. در شکل ۳ مدل تجربی پژوهش ارائه شده است. این مدل معادله ساختاری است که دربرگیرنده مدل تحلیل مسیر و مدل تحلیل عاملی است. در شکل زیر، ۶ مدل عاملی وجود دارد که توسط متغیرهای آشکار مربوط سنجش شده‌اند همچنین با تحلیل مسیر اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای پنهان روی یکدیگر سنجش شده است. در این مدل گرایش به مواد تحت تأثیر اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای بافت فرسوده، ساختمان‌های متروکه،

- پورجعفر، محمدرضا؛ هادی محمودی نژاد؛ مجتبی رفیعیان؛ مجتبی انصاری (۱۳۸۷). ارتقا امنیت محیطی و کاهش جرایم شهری با تاکید بر رویکرد C.P.T.E.D. فصلنامه بین المللی مهندسی صنایع و مدیریت تولید. دوره ۱۹. شماره ۶. صفحات ۸۲-۷۳
<http://ijiepm.iust.ac.ir/article-1-264-fa.html>
- پیکا، ژرژ (۱۹۸۷). پیشگیری جرائم و شهرنشینی. ترجمه عزیز طوسی. مجله دادرسی. سال اول شماره ۲. تهران. ۴۸-۴۲.
<http://www.hakamkar.blogfa.com/post/25>
- دانایی، نسرين (۱۳۹۴). ارتباط بین اعتیاد و امنیت اجتماعی در جامعه‌شناسی. فصلنامه اعتیادپژوهی سوءمصرف مواد. سال نهم. شماره ۳۶. تهران. صفحات ۴۸-۳۱.
<http://etiadpajohi.ir/article-1-778-fa.html>
- زیاری، کرامت‌ا...؛ علی مهدی؛ معصومه مهدیان بهنمیری (۱۳۹۲). تحلیلی بر امنیت فضاهای عمومی شهر. مجله آمایش جغرافیایی فضا. سال سوم. دانشگاه گلستان. ۳۹-۲۵.
http://gps.gu.ac.ir/article_5382.htm
- زیمیل، گئورگ (۱۳۷۲). کلان‌شهر و حیات ذهنی. ترجمه یوسف ابادری. نامه علوم اجتماعی. جلد دوم. شماره ۳. صفحات ۶۶-۵۳
https://jnoe.ut.ac.ir/article_15547.html
- شکوئی، حسین (۱۳۷۲). جغرافیای اجتماعی شهرها. انتشارات جهاد دانشگاهی. تهران.
<https://ketabgallery.com/kgp>
- شمعی، علی؛ علی‌اصغر قنبری؛ محمد عین شاه‌میرزایی (۱۳۹۲). تحلیل فضایی جرائم شهری در مناطق ۲۲گانه کلان‌شهر تهران. مجله پژوهشی راهبردهای امنیت و نظم اجتماعی. سال دوم. شماره ۶. تهران. ۱۳۰-۱۱۷.
https://ssoss.ui.ac.ir/article_17097.html

فرسوده بسیار زیاد در این منطقه به وجهی که حدود ۱۳/۷ درصد از کل بافت‌های فرسوده شهر در این منطقه وجود دارد، تأثیر بسیار زیادی بر گرایش افراد به سوءمصرف مواد داشته است. فضاهای تاریخی موجود در این منطقه و عدم رسیدگی نهادهای ذی‌ربط مزید بر مشکل شده و چنانچه نظارت سازمان میراث بر اماکن تاریخی بیشتر شود، تا حدودی می‌تواند مفید باشد. همچنین یکی از اقدامات خوب شهرداری اصفهان در سال‌های گذشته، تجمیع مشاغل فنی و خدماتی در مکان‌های خاص است. به نظر می‌رسد چنانچه بعضی مشاغل ناسازگار از این منطقه جمع شده و به مکان‌های خاص دیگر منتقل شود، وضعیت بهتری ایجاد خواهد شد.

باتوجه به مباحث قبلی پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- ۱- نظارت و رسیدگی بیشتر سازمان میراث نسبت به اماکن تاریخی متعدد در این منطقه.
- ۲- نظارت نیروی انتظامی بر پارک اصلی و فضاهای سبز منطقه.
- ۳- نظارت شهرداری بر بافت فرسوده و ساختمان‌های نیمه‌کاره منطقه.

منابع

- احمدی، سیروس، فربرز نیکدل؛ علی حیدری؛ عصمت کرمی (۱۳۹۳). بررسی رابطه میزان کنترل اجتماعی و بی‌نظمی در بین شهروندان شهر دهدشت. مجله پژوهشی راهبردی امنیت و نظم اجتماعی. سال سوم. شماره پیاپی ۸. تهران. صفحات ۴۴-۳۵.
https://ssoss.ui.ac.ir/article_17110.html
- آمارنامه شهر اصفهان (۱۳۹۵). انتشارات معاونت برنامه‌ریزی پژوهش و فناوری اطلاعات شهرداری اصفهان
www.isfahanold.ir/Index.aspx?lang=1&sub=36

- صدیق سروسستانی، رحمت‌الله (۱۳۸۹). آسیب‌شناسی اجتماعی. چاپ ششم. تهران. انتشارات سمت
<https://samta.samt.ac.ir/content/11419/>
- عبدالله‌زاده، مهسا (۱۳۸۹). فضاهای باز شهری عرصه پویای شهر. مجموعه مقالات سیما و منظر شهری. مرکز مطالعات و پژوهش‌های شورای اسلامی شهر اصفهان. صفحات ۱۷۹-۱۶۹.
- غراب، ناصرالدین (۱۳۸۰). تاثیرات محیط شهری بر از خود بیگانگی انسان. مجله مدیریت شهری. دوره دوم. شماره ۸. صفحات ۹۳-۸۴.
<http://ensani.ir/fa/article/61201>
- فتح‌تبار فیروزجانی، سمیه؛ عبدالرحیم اسداللهی؛ شیوا حاجی‌عزیزی؛ سیدامین عرب‌پور؛ علی (۱۳۹۴). بررسی ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی مجرمین مواد مخدر در مناطق شهرداری اهواز با استفاده از GIS. فصلنامه اعتیادپژوهی سوءمصرف مواد. سال نهم. شماره ۳۶. تهران. صفحات ۱۴۰-۱۲۵.
<http://etiadpajohi.ir/article-1-373-fa.html>
- قاسمی، وحید (۱۳۸۹). مدل‌سازی معادله ساختاری و پژوهش‌های اجتماعی با کاربرد AmosGraphics چاپ اول. انتشارات جامعه‌شناسان. تهران.
<http://dlib.sbm.ac.ir/site/catalogue/100291>
- کامیار، غلامرضا (۱۳۷۹). حقوق شهرسازی. انتشارات مجد. تهران.
<https://www.majdpub.ir/Home/BDetails/3471>
- کشاورز، حمید؛ ام‌البنین نکویی فرد (۱۳۹۰). بررسی اثرات فضاهای شهری بر ناهنجاری‌های محیطی و رفتاری شهروندان منطقه ۱۲ تهران. مجله تحقیقات نظام سلامت. سال هفتم. شماره پنجم. صفحات ۵۷۰-۵۶۴.
<https://hsr.mui.ac.ir>
- کلانتری، محسن؛ مهدی توکلی (۱۳۸۶). شناسایی کانون‌های جرم خیز شهری. فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم. پلیس پیشگیری نیروی انتظامی. تهران.
http://www.cps.jrl.police.ir/article_13446.htm
- کی‌نیا، مهدی (۱۳۷۳). مبانی جرم‌شناسی. جلد دوم. تهران. انتشارات دانشگاه تهران.
<https://www.roshdpress.ir/product-5148>
- مرصوصی، نفیسه؛ اسماعیل صفرعلی‌زاده؛ رباب حسین‌زاده (۱۳۹۳). نقش طراحی محیطی در پیشگیری از وقوع جرائم شهری. دوفصلنامه پژوهشی بوم‌شناسی شهری. سال پنجم. شماره ۲. دانشگاه پیام نور. تهران. ۱۲۴-۱۱۱.
http://grup.journals.pnu.ac.ir/article_1260.html
- هال، ادوارد (۱۳۸۴). بعد پنهان. ترجمه منوچهر طبیبیان. چاپ هفتم. تهران. انتشارات دانشگاه تهران.
<https://eshraghipub.com/product/detail/77408>

- Altman I (2003). Environment and social behaviors: Privacy, private space , realm and crown. Trans, Namazian A .Tehran : shahid Beheshti University press
<https://www.goodreads.com/book/show/2811388>
- Abdullahi, M (2004) crime prevention through urban land use planning (case study :robbery in Zanjan city) msc thesis geography and urban planning university of Zanjan.
<http://www.znu.ac.ir/humanities/library#>
- Harris PH, Mennis J, Obradovic Z, Izenman A, Grunwald H, Lockwood B Jupin J ,Chisholm L (2012). Investigation the simultaneous Effects of Individual program and Neighborhood Attributes on Juvenile Recidivism Using GIS and spatial Data Mining NCJ 237986, Rockville, MD. USA: National Institute of Justice/NCJRS.
- Mahmoudi, j, M gurchy Beigi, M (2009). Environmental design role in crime prevention law quarterly, Volume 39, No 2t
- Mooney, linda A, David knox and Karolinae Schacht (1997). Understanding social problems, NewYork; West publishing Co
- Walmsly, D, j (1998). Urban living longman scientific and technical new York.

